

NOVEMBER

1 P Val svet.	16 S Otmar
2 S Ver. duše	17 N 23. pob.
3 N 21. pob.	18 P Odon
4 P Karel	19 T Elizabeta
5 T Caharija	20 S Feliks V.
6 S Lenart	21 C Dar. Mar.
7 C Janez	22 P Cecilija
8 P Bogomir	23 S Klemen
9 S Teodor	24 N 24. pob.
10 N 22. pob.	25 P Katarina
11 P Martin	26 T Silv.
12 T Avrelj	27 S Virgilij
13 S Stanislav	28 C Gregor
14 C Jozafat	29 P Saturnin
15 P Leopold	30 S Andrej

**V 30 dneh
30 števil
za
12 Din**

„GLAS NARODA“
LJUBLJANA — NEBOTIČNIK

Mesečna naročnina
12 Din. za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. — Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Dva svetova
**Jubilej in slovo štefe Dragu-
tinovič**
Ni ugoden čas za spomenike,
Pred veliko Modno revijo
obrtnikov
Proti izkoriščanju gradbenih
delavcev
Kako prodaja kmet — Sodob-
ne ceste potrebujemo

Št. 208 Izhaja vsak dan

V Ljubljani v torek, dne 26. novembra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto I.

Dva svetova

Vzlic vsem spremembam in socialnim pre-
osnovam zadnjih desetletij imamo še vedno
navado govoriti o višjih in nižjih krogih.
Zlasti pa se tako zvanji »višji« krogi res
smatrajo za nekaj višjega in prezirajo ter
skušajo zapostavljati socialno šibkejšje sloje
kot »nižje«. Človek bi končno tega ana-
hronizma ne mogel preveč zameriti takim
ljudem, ki so ga tako rekoč pili z materi-
nim mlekom, žalostno pa je, da gmotno so-
cialni položaj najrajši čisto izkoriščajo in
nasproti nižjim povdarjajo ljudje, ki so
sami izšli iz nižin, pa naj so s tem mišlje-
ne socialno šibke delavske, kmetijske ali ka-
tereke vrste.

Iz prevelike vere v lastno sposobnost in iz
podcenjevanja zdrave pameti, naravno-
zdrave nagonse intuitivnosti preprostega
človeka izvira tako samoljubno socialno
pojmovanje. Pojaviti sta se morala nujno
dva svetova: eden, ki meni, da ima po na-
ravi in podedovanih pravicah moč odločati
o vseh socialnih vprašanjih, in drugi, »niž-
ji«, ki samo verno posluša glas gospodujočih.

Naravno je, da drugi, podjarmljeni svet
polagoma začne kritično motriti gospodu-
jočega in se upirati njegovi oblasti. Na-
ravno pa je tudi, da gospodujoči svet ne
želi niti duhovne niti socialne osamosvo-
jitve šibkejših slojev.

Kakšno stališče zavzema nasproti tem
razmeram preprosti človek? Po njegovih
lastnih besedah čuti, da se v današnji
družbi dva svetova vedno bolj oddaljujeta
drug od drugega, in ve, da ta pojav ni
zdrav. Ritem vsakdanjega življenja doka-
zuje pri preprostem človeku zdravje. Način
njegovega dela, njegova povezanost s pri-
rodo, odgovornost za vsako dejanje, vse to
ga silijo v splošnost. Dan za dnem čuti, kako
je tesno povezan z vsemi pojavi socialnega
življenja. Prav radi tega ni nič čudnega in
ga ne smemo niti obsojati, če po svojem
razlaganju čisto zaide v zmedo in ne
more najti izhoda iz zagate. Njegovo skle-
panje je čisto napačno in radi preprosto-
sti nalično. Radi teh dveh okolnosti pa po-
gosto zadene tudi v zamotanih vprašanjih,
pravo jedro.

Po naravi in poklicu mu je njegov kos
zemlje središče, iz katerega motri ves ostali
svet. In ker hoče temu središču zagotoviti
kar največjo trdnost in stalnost, je ta člo-
vek najbolj sposoben, da vzlic morebitnim
zmotam postane os današnjega socialnega
ustroja. Težnja po stalnosti prenaša namreč
spričo svojega načina gledanja in poj-
movanja vsega javnega življenja iz svojega
okolja na vse, tudi najširši svet okrog sebe.
Podzvestno namreč čuti, da je nedeljiv
član skupnosti. Zato sprejme vsak pojav,
ki se tiče skupnosti, kot lastnega, in ga
želi rešiti za skupnost tako, kakor bi ga
rešil sam zase. Brez dvoma je toliko bister,
da položaj sproti pravilno presoja in izvaja
primerne zaključke. Ako ti zaradi pomanj-
kljivega šolanja niso vselej pravilni, ne za-
dene krivda toliko njega, kakor zlasti tiste
ljudi, ki mu po vsem svojem ravnanju ni-
kakor ne dovolijo, da bi svoje obzorje za-
hlevam današnjega časa primerno razširil.
Prav v tej točki pride kričanje do izraza
škodljiva delitev v dva svetova. Takozvani
višji svet namreč gleda na socialno nižjega
le s trgovskega stališča, ne pa kot na or-
ganski del celote, ki jo je treba skupno ne-
govati. Vedno mu prikriva resnico, kadar
se socialno šibki človek bori za pravičen
vpogled v vprašanja skupnih zadev.

Ta dva ločena svetova, ki tudi izven so-
cialnega okvira nastopata na najrazličnej-
ših poljih slovenskega narodovega življenja-
nja, kar smo pred dnevi ugotovili na tem
mestu, sta tudi plod onih tujih vplivov, ki
nas je z njimi osrečil predvsem naš solani
svet. Kapitalizem, pa naj obstoji iz duhov-
nih ali materialnih vrednot, je v svojih
izrodkih ustvaril miselnosti, ki so nujno
izzvale protiakcijo, ki je za nas Slovence
ravno tako pogubna, kakor ona, ki je akci-
jo utemeljila. Zato je krivično in naravnost
neodpustljivo, če se najdejo ljudje, ki so
se v svojih lastnih vrstah radi nagibali na
levo, če so tako velevali strankarske koristi,
pa danes z diktatorskimi gesli in manira-
mi, ki dišijo po ovačstvu, zmerjajo s komu-
nisti in boljševiki vse one, ki se borijo
proti izrodkom kapitalizma. Mi vemo, da
imajo gotovi ljudje določena poslanstva,
da med naš narod zenešijo tuje ideje, ki so
našemu narodu odvrtni in da vršijo to
delo kot plačanci neke namišljene svetovne
revolucije. Mi vemo, da so ti ljudje po-
sebe med našo mladino dosegli neke us-
pehe. Ravno tako dobro na nam je tudi
znano, da so ljudje, ki so bili v svoji mla-
dosti vneti pristaši komunizma, v zrelejših
letih povsem korigirali svoja mladostna iz-
tirjenja, in le pičel odstotek je ostal onih,
ki so jim materialni interesi naravnost
da ostanejo zvesti svojim mladostnim za-

Sprejem Jurija II. v Atenah

Nad pol milijona
Grkov je pozdra-
vilo monarha

Prihod v Faleron

Atene, 25. novembra. AA. Točno ob 10. so
baterije na obali starega Falerona s topov-
skimi streli napovedale prihod kraljevske
eskadre. Križarka »Helic« se je ustavila izven
luke. Kralj je prestopil v motorni čoln, s ka-
terim se je pripeljal deset minut kasneje v
luko. Vlada je bil v generalni uniformi. Prvi
je stopil k njemu ministrski predsednik gene-
ral Kondilis in ga pozdravil, nato so pozdravili
kralja ostali člani vlade ter zastopniki vojske,
končno župana starega in novega Falerona.
Godba je igrala grški kraljevski marš. Kralj
Jurij je nato zavzel svoje mesto v avtomobilu,
ljudje, ki so dobili posebne izkaznice, da so
se lahko udeležili sprejema v luki, pa so tedaj
predrli policijske kordone in z največjim na-
vdušenjem obkolili kraljevski avtomobil. Po-
vorka avtomobilov je kmalu nato polagoma za-
pustila luko in odbrzela proti Atenam.

Pol milijona Grkov

Iz starega Falerona je kraljevi sprejeto krenil
skozi goste množice, ki so vladarja viharno po-
zdravljale. Računajo, da je danes pozdravilo
Nj. Vel. kralj Jurij II. nad pol milijona Grkov.
Sprejeto se je premikalo po določenem vrstnem
redu:

Sprejeto eskadron konjenice, za njim avto-
mobil poveljnika orožništva in upravnika poli-
cije in avtomobil kraljevega spremstva. Za
temi pa se je v odprtem avtomobilu peljal
Nj. Vel. kralj Jurij II. s prestolonaslednikom
Pavlom.

Ob 10.30 je prispel Nj. Vel. kralj Jurij II. s
prestolonaslednikom Pavlom in spremstvom
pred starinska Hadrianova vrata na vzhodju
Akropole. Tu je sprejeto ustavil oddelek evzo-
nov s predpisanim vprašanjem: »Kdo gre?«
Maršal dvora odgovoril: »Nj. Vel. kralj Grkovi«
Poveljnik pravi nato: »Izvolite dalje!«

Pred slavoletom pričakuje Nj. Vel. kralja
atenski župan Kocias. Na svoji desni strani ima
solunskega župana, na svoji levi pirejskega žu-
pana. Okrog njega stoje župani ostalih grških
mest. Nj. Vel. kralj Jurij izstopi iz avtomobila,
nato se mu pa približajo župani Aten, Soluna
in Pireje. Nj. Vel. kralj Jurij seže atenskemu
županu Kociasu v roko, potem ga pa ta po-
zdravi s temle govorom:

Pozdrav atenskega župana

Vaše Veličanstvo!

Mestni in kmečki župani, narodni poslanci,
organizacije vseh gospodarskih stanov, vojska

blodam. Nekaj je seveda tudi takih, ki so
s fanatizmom udani ekstremnim naukom
komunizma, vendar je na srečo to število
tudi majhno, da zdravemu narodnemu jed-
ru ne more biti škodljivo, če se vsi brez
izjeme potrudimo, da tem naukom odvza-
memo vsako upravičenost.

To bomo storili uspešno le, če posvetimo
v svoje sile socialnemu in gospodarskemu
preoblikovanju našega naroda. Sodba v
Osijeku nam daje upravičene nade, da so
na najvišjih mestih trdno odločeni korakati
po tej poti. Z razumevanjem socialnih po-
treb, posebno v teh zimskih dneh, z dobro-
hotno besedo in prepričanjem, z lastnimi
vzori bomo gotovo storili mnogo več, kakor
pa s pavšalnimi obtožbami, ki so največkrat
se neresne.

Delavci za socialno, gospodarsko in kul-
turno preoblikovanje našega naroda bodo
obenem zrušili družabni sistem »dvih sve-
tov«, to je sistem, ki razjeda kakor rak
vsako zajednico in jo ovira v njeni zdravi
rasti.

in ljudstvo vas pozdravljajo na pragu prestol-
nice Grkov, ki spada med najstarejša mesta in
ki je s svojim duhom prosvetila tolike narode
in kjer se nahaja prestol vaših očetov. Pozdrav-
ljam vas z iskreno radostjo kot podobo narod-
nega edinstva in bratstva.

Kralj se je s toplimi besedami zahvalil aten-
skemu županu. Sprejeto se nato začne premikati
po bulvarju Kraljice Amalije in drugih ulicah
do stolne cerkve. Tu pričakujejo vladarja pred-
sednik vlade gen. Kondilis, predsednik skup-
ščine Balanos, člani vlade, atenski nadškof v
svečanem ornatu in malone vsi grški visoki do-
stojanstveniki. Nj. Vel. kralj Jurij II. stopi v
cerkev in sede na svoje določeno mesto. Takoj
nato se je začela služba božja. Na desni strani
vladarja stoji Nj. kr. Vis. prestolonaslednik
Pavle, za vladarjem pa ostali visoki dostojan-
stveniki. Med službo božjo je predsednik sv.
sinoda prečital posebno molitev, ki je bila se-
stavljena za današnje svečano priliko.

Po svečani službi božji se je sprejeto napotil
do groba grškega neznanega junaka, kjer je
Nj. Vel. kralj Jurij položil venec. Nato je odšel
na balkon starega kraljevega dvora, odkoder je
pozdravljati mimohod raznih korporacij. Po kon-
čanem mimohodu se je vladar umaknil v svoj
novi dvor.

Atene, 25. novembra. AA. Nj. Vel. kralj Ju-
rij II. je po prihodu v dvor izdal na grški
narod tale proglas:

Italijansko-abetesinski spor

Položaj na bojišču...

Trije italijanski bataljoni uničeni

Addis-Abeba, 25. novembra. Reuter poroča:
Abesinska vlada je izdala poročilo, v katerem
potrjuje, da so čete rasa Sejuma severno od
Makale uničile tri italijanske bataljone.

Addis-Abeba, 25. novembra. DNB javlja: Po
poročilih s severnega bojišča so bile v bližini
Makale nove borbe. Dedžas Vores je pri Ha-
labi uničil tri italijanske bataljone. Italijani
so doživeli hude izgube. Med padlimi je tudi
poveljnik enega bataljona.

Različna taktika

Asmara, 25. novembra. Posebni poročevalce
Havasa javlja: Tu so izvedeli, da so med ra-
som Sejumom in rasom Kaso izbruhnila nesog-
lasja. Ras Sejum bi hotel kar takoj stopiti v
borbo in s tem dvigniti duha svojih vojakov,
ki radi pogostih napadov italijanskih letal že
omahujejo. Ras Kasa pa smatra, da še ni
prišel čas odločilne bitke.

Prav tako poročajo, da je abesinski cesar
sklenil obiskati severna bojišča. Če bo tamkaj
položaj dozor, bo abesinska vojska izvedla
obsežne napade.

Komunike št. 54

Rim, 25. novembra. Agencija Stefani objav-
lja tale komunike št. 54:

Na bojišču prvega armadnega zbora so od-
delki izvedli izvide na črti Šelikot—Kalet.

...in za zeleno mizo

Laval-Clerk

Pariz, 25. novembra. r. Ministrski predsed-
nik Laval in angleški poslanik Clerk sta imela
snoči daljšo konferenco, na kateri sta razpravl-
jala o razpravi odbora osemnajstice, ki se
sestane v petek v Zenevi in bo sklepala o pre-
povedi izvoza petroleja in železa v Italijo.

London, 25. novembra. n. »Daily Telegraph«
je objavil članek o pogajanjih med Londonom
in Rimom, v katerem pravi, da pomeni po-
slednji Mussolinijev sestanek z Drummondom
za ta pogajanja novo fazo. Britanska vlada je
sedaj odkrito izjavila, da je pripravljena po-
sredovati med obema spornima strankama v
Vzhodni Afriki. O umiku angleških vojnih la-
dij s Sredozemskega morja se ne pogajajo več.

Odbor osemnajstih se ne sestane

Zeneva, 25. novembra. Glavno tajništvo DN je
uradno obvestilo De Vascenelloso, da je od-
ložilo sestanek odbora osemnajstih do dneva,
ki ga bo določil predsednik francoske vlade
Laval.

Laval je zaposlen

London, 25. novembra. n. Kakor znano, je
bilo zasedanje odbora osemnajstice odloženo.
Tukajšnji politični krogi sodijo, da je to v
zvezi s težko notranjepolitično situacijo v

Grki! Odzval sem se vašemu soglasnemu po-
zivu in se vrnil v drago domovino po 12 letni
odsotnosti. Moja ganjenost je globoka, moja
hvaležnost grškemu narodu brezmejna. Dolga
leta sem v globini svojega srca prenašal žalost,
ki mi jo je povzročala ločitev od domovine.
Globoko sem koprnel po Grčiji. Moja ljubezen
do naroda in želja, da bi bil ta narod srečen,
če je treba tudi brez mene, sta me prisilili, da
sem ostal dolga leta v Londonu, ne da bi po-
segal kamorkoli in s tem motil politično, social-
no in gospodarsko življenje države. Niti trenu-
tek pa nisem nehal spremljati z največjo pozor-
nostjo vaše srečne in vaše nesrečne dneve.

Zdaj sem poklican, da znova opravljam svoje
visoke funkcije. Pripravljen sem žrtvovati vse
svoje sile in vsa svoja izkustva za moralni in
gmojni napredek vsega mojega naroda brez
izjeme. Prepustim preteklost pozabi in hočem
varovati popolno enakopravnost in pravico za
vse.

Skrb za moralno zedinjenje in solidarnost in
pa iskreno sodelovanje vseh Grkov pod navodili
in vodstvom mojih vlad bodo vrnil naš Grčiji
zopet srečne in slavne dneve, kakor so bili tisti,
ki jih je doživela pod mojim blagopokojnim
dedom in mojim slavnim očetom.

Zivela Grčija! Jurij II. I. r.
Po končanih prireditvah so se ogromne mno-
žice z godbami na čelu zgrnile po atenskih uli-
cah in dajale izraza svojemu veselju.

V odseku drugega armadnega zbora se na-
daljuje organiziranje in ustanovitev vojaških
postaj.
Oddelki tretje divizije »Giovannuz« so v po-
krajini Ende zavzeli Zonguj, ki leži jugo-
vzhodno od Adu. Pri tej operaciji so sodelo-
vali oddelki črnih sraja in domačini iz Cahame
in Nadira.
Abesinske čete so se utrdile na reki Takaze.
Letalstvo izvaja svoje redne letalske izvide
v pokrajini Tambiena in proti Amba Aladžiju.

Novi prevozi

Napoli, 25. novembra. AA. Včeraj je odplul
v Vzhodno Afriko prekooceanski parnik »Prin-
sipessa Giovanna« s 34 oficirji in 1500 vojakov.
Na ladjo so natovorili tudi večje število to-
vornih in oklopnih avtomobilov. Danes odplu-
jeta še dve ladji s 124 oficirji ter tisoč de-
lavi.

London, 25. novembra. n. »Times« poroča iz
Port-Saïda: Prejšnji teden je plulo mimo
Port-Saïda šest italijanskih parnikov s 5958
vojaki. V istem času je šlo skozi prekop pet
italijanskih vojnih ladij, namenjenih v Vzhod-
no Afriko. Na italijanskih ladjah, ki so se
vračale iz Vzhodne Afrike v Evropo, je bilo
1572 vojakov. Bolniška ladja »Heluan« je pre-
peljala v Italijo 500 obolelih vojakov.

Franciji. Laval je londonski vladi sporočil, da
ima sedaj polne roke dela z notranjepolitičnimi
vprašanji, tako da se za nekaj dni ne more
posvetiti mednarodnim problemom.

Razgovori Mussolini-Drummond

Rim, 25. novembra. Havasa poroča: V tu-
kajšnjih diplomatskih krogih mislijo, da bi
pomorska konferenca v Londonu lahko posta-
la izhodišče za nova pogajanja o italijansko-
abetesinskem sporu. Znano pa je, da se zadnji
razgovori med Mussolinijem in angleškim po-
slanikom Drummondom niso nanašali na to
vprašanje, marveč da sta govorila samo o
vprašanju Sredozemskega morja. Mislijo, da
bodo na pomorski konferenci v Londonu raz-
čistili tudi to vprašanje in s tem v zvezi tudi
italijansko razmerje do Velike Britanije.

Sir Drummond je skušal prepričati Musso-
linija, da združenje angleškega brodogra-
vstva v Sredozemskem morju ni napadalnega značaja,
londonska konferenca pa bo s svoje strani
dala Italiji priliko, da dokaže, da njena po-
litika ni protiangelska.

Spet Laval-Cerutti

Pariz, 25. novembra. v. Ministrski predsednik
Laval je sprejel danes italijanskega poslanika
Ceruttia.

Na Daljnem Vzhodu

Separatistični poskus v Tientsinu propadel

Ogromna večina prebivalstva proti odcepitvi od Nankinga

Tientsin, 25. novembra. a. V vzhodnem Hopeju so proglasili, kakor znano, avtonomiju in sestavili vlado z Jingjungkengom na čelu. Vlada šteje devet članov. Dva ministra bosta imela posebne funkcije. Jingjungkeng je že stopil v stike z zastopnikom vrhovnega poveljstva japonske vojske v severni Kitajski.

London, 25. novembra. n. Nova avtonomna vlada v vzhodnem Hopeju, je razposlala avtonomističnim organizacijam vseh ostalih severno-kitajskih pokrajin brzojavno okrožnico, v kateri je utemeljila svojo akcijo. V okrožnici ostro napada nankingško vlado.

Po japonskih informacijah so pristaši severnokitajskega separatističnega pokreta v Tientsinu večeraj izvršili nenaden napad na neke javne zgradbe in jih davi na vse zgodaj zasedli. Zavzeli so tudi upravo policije, magistrat ter zgradbe železniške direkcije. V Tientsinu je bilo objavljeno obsedno stanje.

Proti volji kitajskega naroda

Peking, 25. novembra. a. Avtonomni antikomunistični odbor je v severni Kitajski razširil izredno veliko število letakov, v katerih poziva prebivalstvo, naj podpre novo ustanovljen avtonomni režim. V letakih naglašajo potrebo, da prebivalstvo sodeluje z Japonsko in Mandžurijo za ostvareitev splošnega panazijskega programa. Zlasti poziva novi režim tajno udružiti »Cingtang« (Modro društvo) k sodelovanju. Prebivalstvo je takoj uničilo vse letake in strgalo one, ki so bili nalepljeni po zidovih. V imenu vseučilišča in pretežnega dela pekinškega

prebivalstva je izjavil filozof Husein na čelu cele vrste drugih predstavnikov kulturnega življenja v Severni Kitajski v posebni cirkularni brzojavki, da so odločno proti vsakemu poskusu, da se neki deli Kitajske odcepijo od domovine, ali da se v njih ustanovljajo posebne politične institucije in organi. Kitajska zahteva od centralne vlade, da zbere vse narodne sile v svrhu ohranitve teritorialne in upravne integralnosti države.

Separatistični poskus propadel?

Šangaj, 25. novembra. Reuter poroča: Poizkus separatistične vstaje v Tientsinu je propadel. Vstaja se je ponesrečila, ker se je ogromna večina mestnega prebivalstva izrekla proti separatizmu. Policija je že preprečila iz javnih poslopij vse upornike; da jih obvaruje pred ogroženjem množice, jih je morala spraviti v neko vojašnico.

Pozornost v USA

Newyork, 25. novembra. k. Ameriško zunanje ministrstvo spremlja dogodke na severnem Kitajskem z veliko skrbjo. Še ta teden bo ministrstvo stopilo v nove stike z angleško vlado. Mislijo, da bo prišlo do sodelovanja in da se bosta obe državi uprli nadaljnjemu razkosanju Kitajske. Časopisje izraža mnenje, da je popolno zavzeje Kitajske s strani Japonske še samo vprašanje časa.

Bolgarska zunanja politika neizpremenjena

Sofija, 25. novembra. Bolgarska agencija poroča: Nj. Vel. kralj Boris je danes sprejel v avdienco bivšega predsednika vlade Toševa. Pri tej priliki mu je izročil veliki križ reda sv. Aleksandra.

Že večeraj pa je Nj. Vel. kralj Boris sprejel v avdienco člane nove vlade s predsednikom Kjosjevanom na čelu, ki mu je posamezne ministre predstavil. Avdienca je trajala celo uro. Vsi ministri so se nato odpeljali v predsedstvo vlade, kjer se je vršila seja ministrskega sveta. Po seji je ministrski predsednik Kjosjevanov izjavil novinarjem: Jutri bomo objavili vladno deklaracijo. Sedaj vam povem

le to, da ostaneta zunanja in notranja politika neizpremenjeni. Podrobnosti boste izvedeli iz deklaracije same.

Kakor vse kaže, namerava vlada Kjosjevanova ostati zvesta programu, ki je bil objavljen s kraljevim manifestom z dne 21. aprila t.l. Nova vlada se ima vsekakor smatrati kot nadstrankarski režim. Popoldne je bil podpisan ukaz, s katerim je bil odstavljen dosedanj direktor sofijske policijske direkcije Bakardžiev, ki so ga prideli ministru vojske. Za novega direktorja je bil imenovan Lukov, načelnik ministrstva za notranje zadeve. Novi direktor je že snoči prevzel svoje posle.

Sankcije in naše gospodarstvo

Beograd, 25. novembra. AA. Danes ob 10 dopoldne se je sestala v veliki dvorani trgovske zbornice v Beogradu konferenca gospodarstvenikov, ki jo je sklicalo ministrstvo za trgovino in industrijo, da prouči položaj, ki je nastal z izvajanjem sankcij proti Italiji.

Konferenco je otvoril minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanić. Udeležili so se je predstavniki Narodne banke, guverner Narodne banke dr. Radosavljević in trije eksperti za sankcije, dr. Predić, načelnik zunanjega ministrstva, dr. Protić, generalni ravnatelj Narodne banke, dr. Obradović, šef odseka ministrstva za trgovino in industrijo, dalje načelnik finančnega ministrstva Stanarević, višji svetnik ministrstva za gozdove in rudnike inž. Manojlović, referent generalnega ravnateljstva državnih železnic Zajc, generalni ravnatelj Prizada dr. Marković in dr. Petrović, šef urada za nadzorstvo nad izvozom živine.

S strani gospodarskih krogov so bili navzoči za beograjsko trgovsko zbornico Petrović, za beograjsko industrijsko zbornico dr. Stevan Popović, za zagrebsko trgovsko-industrijsko zbornico komisar Uzoirac in generalni tajnik dr. Adolf Čuvaj, za ljubljansko zbornico g. Mohorić, za novosadsko zbornico Miroslavljević, splitsko Bošković, dubrovniško Čurlin, sarajevsko Dentić, banjaluško Furunić, za skopeljsko Djurdjević, osješko Plavšić, za centralno industrijskih korporacij dr. Gregorić, za centralni gospodarski odbor Ulmanskij, za zvezo industrijev iz Zagreba dr. Pandaković in zastopnik prodajne centrale za špirit.

Zapisnikar konference je bil dr. Tomić, pripravnik ministrstva za trgovino in industrijo.

Minister za trgovino in industrijo je v svojem govoru izjavil, da so gospodarske sankcije proti Italiji, ki smo jih morali uvesti radi svojih obvez na podlagi pakta DN, stopile v veljavo 18. t.m., in da je bila konferenca sklicana, da predstavniki gospodarskih ustanov povedo svoje mnenje o posledicah sankcij za naše gospodarstvo in da pojasnijo ukrepe, ki bi jih bilo treba izdati, da bo mogoče škodo omejiti na najmanjšo mero.

Generalni tajnik trgovsko-industrijske zbornice iz Zagreba dr. Adolf Čuvaj je nato z izčrpnim referatom pojasnil položaj, ki je nastal zaradi izvedbe sankcij. S tem v zvezi je stavil konferenci predloge o ukrepih, ki bi bili potrebni na področju gospodarske, devizne in prometne politike. Dr. Čuvaj je predloge so izpopolnili zastopniki ostalih gospodarskih zbornic in ustanov.

Guverner Narodne banke dr. Radosavljević je pojasnjeval obseg ukrepov, ki so bili izdani v zvezi z ukinitvijo klirinskega sporazuma med našo državo in Italijo.

V zaključni besedi je minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanić izjavil, da bo vlada upoštevala predloge gospodarskih organizacij in bo izdala vse potrebne ukrepe, ki naj ublažijo škodljive posledice sankcij za naše gospodarstvo. Sprejel je tudi predlog načelnika zunanjega ministrstva dr. Predića, naj bi se v ministru za trgovino in industrijo ustanovil odbor, ki bo skrbel za tesno sodelovanje med vlado in gospodarstveniki, ko bo treba izdati navedene ukrepe.

Konferenca se je končala ob 14.

Nov ribolovski zakon

Beograd, 25. novembra. AA. V živinorejskem oddelku kmetijskega ministrstva se vrši konferenca o končni redakciji ribolovskega zakona v sladkih vodah. Pri sestavi te redakcije sodelujejo poleg ministrovega pomočnika Milana Novakovića, načelnik živinorejskega oddelka Cvijanović, dr. Siniša Stanković, vseučiliški profesor dr. Munda, ribarski strokovnjak iz Slovenije in referenti za ribarstvo v kmetijskem ministru in Dunavske banovine. Važnost tega zakona poudarjajo malone že 15 let, zlasti zaradi tega, ker obstajajo v raznih področjih naše države različni zakoni. Tako ureja lovsko vprašanje za predvojno Srbijo zakon o ribolovu iz leta 1912, za Hrvatsko in Slavonijo zakon iz leta 1906, za Vojvodino iz leta 1883. Za Slovenijo je izšla leta 1929 posebna uredba o ureditvi lova. Za bivšo Bosno in Hercegovino in Crno goro pa sploh ne obstajajo nobeni predpisi glede ribolova. Unifikacija ribarskega zakonodarstva, ki jo bo izvedel ta zakon, je nujno potrebna tako s stališča

racionalnega izkoriščanja in pospeševanja ribarstva v naših ribolovskih vodah, kakor v interesu lastnikov ribolovskih pravic in profesionalnih ribarjev. Končna redakcija zakona o ribolovu v sladkih vodah bo v najkrajšem času dokončana. Zakonski načrt bo takoj izročen narodnemu predstavništvu v nadaljno zakonodajno delo.

Aca Stanojević je okreval

Beograd, 25. novembra. AA. Aca Stanojević, šef izvršnega odbora Jugoslovanske radikalne zajednice, je popolnoma okreval. Danes je zapustil sanatorij »Vračar«. Kmalu nato je odpoval z ministrom Djurcom Jankovićem v Knjaževac.

Sprichevala o poreklu blaga za pošiljke v Italijo

Beograd, 25. novembra. AA. Po sklepu italijanske vlade je treba vsako pošiljatev za Italijo opremiti s potrdilom o poreklu blaga. Transporti brez potrdila v poreklu blaga, bodo na italijanski meji od 23. t. m. odklonjeni. Zaradi tega se prevozniki opozarjajo, naj vsakemu tovarnemu listu prilože potrdilo o poreklu blaga, da pošiljatev ne bi bila na italijanski meji zadržana.

Romunska odlikovanja

Beograd, 25. novembra. AA. Nj. Vel. kralj Rumunije je odlikoval z redom romunske krone oficirskega reda Vlastimirja Kostića, kabinetnega šefa prometnega ministrstva, z romunsko krono pete stopnje za Mateja Popovića, tajnika kabineta prometnega ministra. Odlikovancem je odlikovanja izročil romunski prometni minister Franasović osebno.

Beograd, 25. novembra. AA. Po obisku pri našem vojnom ministru in načelniku glavnega generalnega štaba sta se romunski načelnik glavnega generalnega štaba in češkoslovaški podnačelnik glavnega generalnega štaba odpeljala na dvor in se vpisala v dvorske knjige. Romunska delegacija se je ob 11. dopoldne odpeljala na

Avalo, kjer je položila venec in se poklonila na grobu neznanega junaka. Popoldne je bila na Avali češkoslovaška vojna delegacija.

Obrtniške razstave

Beograd, 25. novembra. AA. V okiru obrtniškega dne, ki bo 1. decembra, priredi zvezo hrvatskih obrtnikov več obrtnogospodarskih razstav, med drugim v Zagrebu, Karlovcu, Varaždinu in Sisku. Za obisk zagrebske razstave je dovoljen 50%ni popust po železnicah.

Osebnosti

Premešteni so: za višjega finančnega tajnika pete skupine saveškega finančnega ravnateljstva Boža Vukmirović, višji finančni tajnik iste skupine in šef carinskega odseka Dravskoga finančnega ravnateljstva; v Dravsko finančno ravnateljstvo, carinski odsek, za višjega finančnega tajnika pete skupine in za šefa odseka Borivoje Milić, višji finančni tajnik iste skupine v finančnem ministru; v Primorsko finančno ravnateljstvo, carinski odsek, za višjega finančnega tajnika pete skupine dr. Ante Tentor, višji finančni tajnik dravskoga finančnega ravnateljstva.

Vprašanje železn. prometa med Jugoslavijo in Rumunijo

Beograd, 25. novembra. Tekom današnjega dneva se je vršila konferenca dopoldne in popoldne med prometnim ministrom kraljevine Jugoslavije g. Spahom in rumunskim prometnim ministrom Franasovićem v kabinetu ministra za promet ob prisotnosti naših in rumunskih železniških strokovnjakov. V glavnem se je razpravljalo o vprašanju prometa med Jugoslavijo in Rumunijo ter o zgradbi novega mostu preko Donave pri Turn Severinu.

Kliring

Beograd, 25. novembra. AA. Po poročilu Narodne banke je bil 25. novembra t. l. izplačan iz nemškega kliranga kot zadnji avizo št. 8.735 od 25. maja, iz italijanskega pa avizo št. 75.761 od 7. avgusta.

Generalštabni častniki MA v Beogradu

Beograd, 25. novembra. AA. Češkoslovaški poslanik na našem dvoru dr. Girsar je priredil v nedeljo, 24. t. m. večerjo v čast vojaških odposlancev držav Male antante, ki imajo te dni v Beogradu svojo običajno konferenco. Večerji so prisostvovali minister vojske in mornarice general Peter Živković, šefi glavnih generalnih štabov Jugoslavije, Rumunije, Češkoslovaške, general Marić, general Samsonović in general Husarek, in vsi generali in višji oficirji, člani posameznih odposlanstev.

Beograd, 25. novembra. AA. Nj. kr. Vis. knez-namestnik je priredil danes ob 13. kosilo v čast romunskega in češkoslovaškega vojaškega odposlanstva. Kosilu so prisostvovali s strani romunskega vo-

jaškega odposlanstva general Samsonović, načelnik romunskega glavnega generalnega štaba in generala Arianasiju in Panaseseo. S strani češkoslovaškega vojaškega odposlanstva so se kosila udeležili general Husarek, pomočnik načelnika češkoslovaškega glavnega generalštaba in generala Fiala in Matića.

Kosilu so dalje prisostvovali predsednik kraljevske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović, minister vojske in mornarice armijski general Peter Živković, načelnik glavnega generalnega štaba armijski general Marić, generala Peter Kosić in Dimitrije Živković, minister dvora in prvi pribočnik Nj. Vel. kralja.

Zadnje vesti

Poraz pri Makali

Addis-Abeba, 24. novembra. Havas je izvedel o uničenju treh italijanskih bataljonov tele podobnosti.

Abesince je vodil v tej borbi dedžasmač Vores, ki slovi za zelo sposobnega vojaka in poveljnika. Abesinci so izvedli svoj napad pri Halovi severno od Makale. Trdijo, da so Abesinci presenetili Italijane, ko so italijanskim četam dajali kosilo. En italijanski major je padel takoj v začetku borbe. Italijani so zbežali na vse strani in pustili na bojišču 8 konj in 13 mezgov ter veliko količino municije.

Ostavka grške vlade

Atene, 25. novembra. Reuter poroča: Ministrski predsednik Kondilis je predložil ostavko svoje vlade. Nj. Vel. kralj Jurij II. je ostavko sprejel.

Venizelos — nevtralen

London, 25. novembra. Reuter objavlja razgovor, ki ga je imel njegov urednik z nekim osebnim prijateljem Venizelosa. Ta grški politik, ki ga Reuter ne imenuje z imenom, je izjavil, da bo po njegovem mnenju Venizelos podpiral novo stanje na Grškem, če se bo prepričal, da bo pomenilo končno vrnitev k rednemu političnemu življenju in k političnim svobodinam. Sedaj je gotovo, da se Venizelos z nobeno besedo ne bo eksponiral proti izpremembi, ki je nastala na Grškem.

Izjava vodje republikancev

Atene, 25. novembra. AA. Sedanjí vodja liberalne stranke (venizelistov) Sotulos je sprejel večeraj poročevalca agencije Avale v hotelu »Akropolis Palace«, kjer se navadno sestaja s svojimi političnimi pristaši.

Novinarjem, je dejal poročevalec, ste, gospod predsednik, dejali da boste sodelovali pri prihodnjih volitvah. — Da, toda pri volitvah, ki se bodo vršile po proporcionalnem sistemu in pod delovno vlado.

Ali boste šli v avdienco k Nj. Vel. kralju ob priliki eventualnih konsultacij?

— Ako me Nj. Vel. kralj pozove o priliki konsultacij, bom šel na dvor, toda kot vodja republikanske stranke. Naravno je, da bom s tem Nj. Vel. kralja priznal »via facti«. Kralju bom obrazložil svoje stališče o politični situaciji v državi.

Pridobivajte nove naročnike.

Aljehin : Euwe — 11 : 11

Haag, 25. novembra. AA. 22. partija za šahovsko svetovno prvenstvo med Aljehinom in Euwejem se je zaključila z remisom. Stanje je sedaj naslednje: Aljehin 7, Euwe 7 zmag, 8 partij pa neodločenih. Naslednjo partijo bosta odigrala jutri popoldne v Amsterdamu.

Po zavzetju abesinskega svetega mesta Aksuma, so italijanski fotoreporterji in filmski poročevalci fotografirali tudi abesinsko dekle, ki velja za najlepšo žensko v Aksumu. Mi bi rekli, da je miss Aksum.

Vremenska napoved

Novi Sad: Oblačno in deževno vreme vlada v vsej kraljevini. Malo snega je bilo na planinah, temperatura se je dvignila na večji vzhodni polovici, a na severozapadni je ostala ista. Najnižja temperatura Mrzla vodica — 2°C, najvišja Šibenik + 16°C.

Napoved za danes: Oblačno vreme, pričakuje se sneg na večji severni polovici. Temperatura bo padla. Sonce vzhaja ob 6.49, zahaja ob 16.01.

Vprašanje kmetijskih dolgov

Beograd, 25. novembra. b. Danes ob 5. uri popoldne se je sestel poseben odbor poslanjskega kluba JRZ, ki je bil izvoljen na zadnji plenarni seji tega kluba. Poseben odbor je pretrgal na današnji seji pod predsedstvom doktorja Marka Kozula, bivšega ministra, vprašanje novega zakonskega načrta, s katerim naj bi se definitivno rešilo vprašanje razdolžitve kmetijskih dolgov.

Minister Stošević se je vrnil

Beograd, 25. novembra. Danes zjutraj se je vrnil v Beograd z inspeksijskega potovanja minister prosvete g. Dobrivoj Stošević.

Konferenca delegatov trg. zbornic

Beograd, 25. novembra. b. Danes dopoldne ob 10. uri je bila v prostorih beograjske Trgovske komore konferenca delegatov vseh trgovskih zbornic v državi.

Sir Ralph Harwood, ki je začel svojo življenjsko pot kot navaden telegrafist, je postal pred dnevi prvi finančni tajnik angleškega kralja

Odmevi

O nemško-francoskem zblizanju je pred dnevi zapisal narodno-socialistični organ »Völkischer Beobachter«: Ni dvoma, da tako francoski kakor nemški narod želita delati v miru. Toda beseda ne gre zdaj narodom; zdaj morajo spregovoriti osebe oziroma organizmi, ki jih predstavljajo: parlamenti, vlade, diplomati. Ti pa si še vedno domišljajo, vsaj navidez, da morajo biti slepi ob nujnosti, ki zahteva sproti nove odločitve. In odločiti se je treba! Morda prav resnost te odločitve ovira, da bi jo vzeli preveč na lahkó. Voditelji in za usodo obeh velikih narodov ter usodo miru na vsem kontinentu odgovorni organizmi imajo dolžnost vprašati se, če zares odnosa med Francijo in Nemčijo ne smejo biti drugačni kakor odnosi neugnanega sovražstva, ki mu je usojeno, da poišče pot do sporazuma šele na grobovih ob meji.

Budimpeštanski univerzitetni profesor doktor László Tápáry-Szabó je napisal v budimpeštanskem listu »Pesti Hírlap« zelo zanimivo razpravo o razvoju Mongolije in Mandžu-Di-Ga, v kateri razkriva interesantne podrobnosti o azijskem izvoru Madžarov in njih osamljenosti med narodi Srednje Evrope. Madžarski učenjak pravi tudi med drugim: »Kdo ve, če ne bi Madžari storili najbrž boljše, če bi se vrnili v svojo pradamovino. Tam bi bilo zanje še vedno dovolj prostora in morda bi se tam boljše razumeli tudi s svojimi sosedmi.« — Právski »Centropress« dodaja izjavam budimpeštanskega profesorja tu-le kratek komentar: Legenda o sorodstvu s Huni, kakor tudi legenda, da so Madžari nekoč izropali vso Evropo, jim je vtila v glavo prepričanje, da se jim mora pokoravati ves svet in jih smatrali za višji narod — »Herrenvolke«. Utrujenji sprito takih fantazij tu pa tam vzdihnejo, češ, kako bi bilo zanje spet dobro, če bi se povrnil v svojo pradamovino.

O pravem notranjepolitičnem položaju na Madžarskem nam najbolj zgovorno pričajo te zanimive izjave treh vodilnih madžarskih osebnosti, ki jih postopoma po madžarskem časopisu: Grof Bethlen je v posebnem intervjuju z dne 17. t. m. dejal med drugim: Ministrski predsednik Gömbös ne prenese še tako skromnega nasprotnega mišljenja opozicije, ne prenese njene kritike, na obdolžitve ne odgovarja in se celo trudi, da te kritike prikaže svetlo tako, kakor da so sami destruktivni ljudje, ki jih je treba uničiti. Časopisje je prestrašeno s takimi sredstvi, o katerih javnost nič ne ve in kakršna niso bila na Madžarskem nikoli v modi. Svoboda mišljenja in besede je v javnosti zatrita, policijsko nadzorstvo pa danes ne davi samo politikov, marveč se že razširja celo na take ljudi, ki nimajo s politiko ničesar opraviti... Grof Pallavicini je v Szentésu izjavil med drugim: V tej državi vlada sistem Čeke. Moje budimpeštanske telefonske razgovore poslušajo, a ni dvoma, da prav tako poslušajo tudi razgovore drugih politikov. Na Madžarskem je danes na vsej črti doma samo še »špiceljstvo«... Poslanec Eckhardt pa si je prav tam upal s tole kritiko na dan: Gömbös ni izpolnil svojih obljub in je s tem sam izrekel obsodbo nad svojim predsedništvom v vladni in vso svojo politiko. Obljubljal je n. pr., da bo nastopil proti kartelom. Toda namesto da bi z njimi obračunal, prejema rajši od njih denar in z njim vzdržuje svojo vladno stranko in njene organe. Pred časom me je napačno informiral, da nastopa Bethlen proti tajnemu glasovanju, kar pa ni res. Baradi tega sem tedaj napadel Bethlena, dokler se zaveda ni razjasnila. Gömbös ima torej še nerešena čustva vprašanja na svoji vesti. Pokojni Gaston Gaal je imel prav, ko je rekel: »Bojim se tega človeka (Gömbösa), ker ne spoštuje zakonov ne ustave«...

Jubilejna in poslovilna predstava Štefe Dragutinovič

Frankov »Vihar v kozarcu« v mariborskem gledališču

Maribor, 25. nov.

Z veseloigro Bruna Franka »Vihar v kozarcu« se je poslovilna gospa Štefa Dragutinovič ob štiridesetletnici svojega umetniškega delovanja od gledališkega življenja.

Zasluzne igravke trda poklicna pot je šla preko vseh pomembnejših naših gledališč. Dolga leta je delovala na skrajnih mejnikih našega rodu, ki mu je služila s svojo umetnostjo pri obrambi naše kulture in za veljavo našega jezika v javnosti.

Kot naivka se je pojavila pred 40 leti na naših odrih, zorela v teku let v tragedijo visokega in prepričevalnega zanosa ter se v zreli dobi uglašila v izredno karakterno igravko in nedolgovno komično staro. V spominu naše publike in v gledališki kroniki je ostavila stotero uspešnih likov, ki pričajo o obsežnosti njenega umetniškega znanja, o zanositem idealizmu, ki ga je izpovedovala vse svoje življenje in zlasti o onem tako redkem navdušenju za lepoto, najbolj dragocenem napoju življenja, brez katerega ni umetnosti. Ta blagoslovljeni dar si je slavljenska ohranila prav do zrele starosti, z njim si bo tudi življenje lajšala ob skromnem prevziku, ki ga nudi našim umetnikom domovina.

S svojim živahnim temperamentom je prinašala slavljenska na odru in življenju zvrhoma dobre volje in radosti. Ta njena priručna čud se je celo sprostila sredi svečanih obredov na poslovilni predstavi, ko se je na slavnostno razsvetljenem odprtem odru od nje v svečani opravi in z dostojanstvom na obrazih poslavljala vsa gledališka družina z g. upravnikom na čelu. Kar vidno nerodno ji je bilo ob tej plohi sve-

čave, ki jo je bodla v oči, ob slapovih čestitk in poslovilnic, ganjena je nervozno čakala konca voščil ter burno objemala in poljubljala voščilce desno in levo ob toplem aplavzu zbrane občinstva. Tako jo je bilo občinstvo vajeno videti, tako vso priručno in domačo si jo je vedno znova zaželelo.

Za jubilejno in poslovilno predstavo si je izbrala Frankovo simpatično veseloigro »Vihar v kozarcu«. Dobro je izbrala in s svojo izbiro pokazala, da ima čut za mero in izrazno zmognost svojih let. Ni segla po visokem koturnu, na katerem je nastopila v cvetu svojih sil, marveč po dobrodružni veseloigri, v kateri je našla kar najbolj ustrezen lik ženske iz ljudstva, evetličarke. Škorec. S to vlogo je upodobila ono stran ljudske človečnosti, radi katere jo je občinstvo tako vzljubilo. In ga. Dragutinovič je zaigrala dobrodružno in neugnanu preproščeno ljudskega srca s tako prepričevalnostjo in ognjem, da je na svojem poslovilnem večeru nadkrilila vse svoje vloge zadnjih let.

Od ostalih igravcev je posebej omeniti g. Rada Nakrsta kot simpatičnega časnika. Črtnice. Gdč. Ema Starčeva je igrala vlogo Viktorije, ki ji ni znala izvesti potrebne čustvene tonline. Edo Grom kot Ozebnik je pogodil zlagano prvaštvo svoje vloge. Zasedba Lize z gdč. Kraljevo ni bila najbolj primerna. Uspelo karikaturo mestnega sluga iz veseloigre je ustvaril g. D. Gorinšek kot Štembal. V isto vlogo spada sodni sluga Milana Košiča. Omeniti je še: Pavla Rasbergerja kot Prodana, Pavla Koviča kot živinozdravnika, Justa Košuto kot sodnika in Blaža kot državnega pravnika. Režijo je vodil g. J. Kovič.

Čas ni ugoden za postavljanje spomenikov, ker večini naroda preti lakota

Izjava dr. Mačka glede spora za pokroviteljstvo Gubčevega spomenika

Predsednik zagrebški »Seljačke Sloge« Rudolf Herceg je izjavil pred dnevi, da nadškof dr. Stepinac ne more biti pokrovitelj akcije za postavljanje spomenika Matiji Gubcu, za katerega je dala pobudo »Seljačka sloga«. Dr. Stepinac, da je naslednik tistega cerkvenega mogotca, ki je dal sezgati Matijo Gubca. »Hrvatska Straža« je ostro in obširno odgovorila na to izjavo Rudolfa Hercega. »Hrvatska Straža« pravi, da bi bilo nezdravo, ako bi to akcijo kdo monopoliziral zase, češ da to niti ne »ustreza idejam, za katere je mučeniško umrl Matija Gubec ter njegovi drugi«. Rudolf Herceg, da izkorišča današnjo politično-socialno konjunkturo. Straža je napadla tudi Seljačko Slogo, katero da Herceg spreminja v nekaj urad, v katerem se določa, kdo je pravi kmetijski sin in kmečkega duha. Straža pravi, da Herceg celo diktira samemu dr. Mačku, kako naj ravna glede spomenika Matiji Gubcu. Nato Straža obširno razmotriva, ali more biti naslednik bana in škofa grofa Draškovića pokrovitelj akcije za spomenik Matiji Gubcu. Straža pravi, da Drašković ni obsodil Gubca na smrt kot škof, temveč ga je obsodil na smrt banski stol, ki je bil plemiški. Drašković pa je hotel vedno mirno rešiti ta spor. Tudi če bi Drašković bil res tak, kakršnega kaže Herceg, ali bi imelo smisel, da se ga postavi v zvezo z današnjo akcijo? vprašuje Straža. Nadalje pravi Straža, da Herceg ščuuva prav za prav proti cerkvi in da ne dovoljuje dr. Mačku, da bi bil v tej akciji več nego navaden odbor-

nik, tembolj pa odriva dr. Stepinca, kateri se kolikor je nam znano, pravi Straža, ni za to čast potezaval niti jo sprejel. Dr. Stepinac, pravi Straža, ni fevdalen gospod, se manj pa ban, temveč sin patrijarhalne kmetijske družine. Sam je bil dolgo vrsto let kmet in je iz vasi odšel na višje bogoslovne šole v Rim.

Dr. Maček je odgovoril, na izjavo Rudolfa Hercega in ugotovil, da je izšla Hercegov izjava o dr. Stepincu brez njegovega znanja. Dr. Maček meni, da zdaj ni najpogojnejši čas za postavljanje spomenika Matiji Gubcu, ker je drugih narodnih potreb dovolj in ker preti večini naroda glad. Dr. Maček je označil akcijo za postavljanje spomenika za neaktualno. Izjavil sem, je rekel dr. Maček, da nikakor ne sprejemam pokroviteljstva ne v tem, ne v drugem primeru, kajti znano je, da taka pokroviteljstva nimajo drugega namena, kakor da se podžge z njim častihlepe poedincev in se jih tako prisili, da globlje sežejo v svoj žep.

Ne vem, zakaj je Herceg ob tej priliki primerjal škofa Draškovića in nadškofa Stepinca, je izjavil dr. Maček. Drašković je bil kot grof in kot škof fevdalet, kar današnji nadškof koadjutor dr. Stepinac ni, in ga zaradi tega formalno, niti stvarno ne moremo smatrati glede na njegove odnose do kmetstva za Draškovićevega naslednika.

S to Mačkovo izjavo je, kakor vse kaže, zaključena afera med Rudolfom Hercegom in Hrvatsko Stražo.

Razbojniški napad v Limbušu pojasnjen

Vprizoril ga je sam 12 let stari dijak čurč

Maribor, 25. novembra.

Pred tednom smo na kratko poročali, da je neznan vlomilec vlinil v viničarijo trgovca Greinerja v Limbušu pri Ljutomeru. Opazili pa so ga pravčasno ljudje in je vlomilec neznanomkar izginil brez plena. V dvoriščni uti pa so našli zvezanega in z zamašenimi usti 12-letnega dijaka Josipa Čurča.

Glas o drznem razbojništvu se je takoj raznesel po širni okolici in je vsa javnost z veliko nestrpnostjo pričakovala, kdaj bo vlomilec prišel v roke oblastem. S preiskavo so takoj pričeli studenjski orožniki. Zaslišali so najprej dijaka Čurča, ki je povedal, da ga je nenadoma napadel neznan moški, ga zvezal in mu zamašil usta z nogavico, ki mu jo je slekel. V sobi preše trgovca Greinerja je bilo vse razmetano, vlomilec pa ni odnesel ničesar drugega razen škafije sardin. Zasedovanje tajinstvenega vlomilca je vodilo v razne smeri, vendar vselej brez končnega uspeha. Že je kazalo, da bo limbuški tolovaj ostal prikrit, ko bi ne nanesel gol slučaj, da je danes razbojništvo docela pojasnjeno.

Orožniki so namreč pred dnevi prejeli anonimno pismo, s katerim hoče orožnike nekdo hoté speljati na napačno sled. Orožniki so kmalu ugotovili, da je pismo pisala Čurčeva teta Albina Schreijeva in je bilo takoj jasno, da je bila ona udeležena pri vladu. Zaradi tega so pričeli ponovno zasliševati dijaka, ki je končno danes priznal, da je bil roparski napad zaradi nekkih okoliščin samo fingiran.

Prejšnjo nedeljo so pri viničariji mariborskega trgovca Greinerja kuhali žganje. Okoli 19. ure se je domislil 12 letni dijak Josip Čur-

rič, da bi bilo prijetno, ko bi po večerji nekoliko legel na divan, ki je v Greinerjevi sobi, ki pa je bila zaklenjena. Sezul je čevlje in se splazil skozi odprtino na stropu v sobo in mirno legel na divan. Da bi ga ne bilo strah, je v sobi prižgal še svečo. Nenadoma pa je Čurča opozoril ropot. Ivanka Župančičeva, ki je bila med omipi, ki so kuhali žganje, je namreč zapazila v preši luč. Takoj je obvestila domačine, da so najbrže v preši vlomilci. Sosedje so se oborožili s koli in z drugim orodjem, ki je bilo pri rokah, in so obkolili prešo. Mladi Čurč je bil tako v silni zagati in tresel se je v strahu, kaj bo, če ga dobijo v Greinerjevi sobi. Mlada glava pa si je kmalu pomagala iz stiske. Deček se je zopet splazil skozi odprtino in zlezal v dvoriščno uto, ki je tik ob preši. Tam si je z nogavico zamašil usta in si nato zvezal z vrvo roke in noge. Nato je pričel zdihovati, da bi ga ljudje čimprej našli. Ko so ga sosedje rešili vezi, je Čurč pripovedoval, kako ga je napadel, ko je šel čez dvorišče, zakrinkan moški, ga vlekel v uto, ga zvezal in mu zamašil usta z nogavico. Deček je nato najbrže zaupal svoji teti Albini Schreijevi, pri kateri živi, in ona je pisala orožnikom pismo, da bi jih tako speljala na krivo sled. Pri zaslišanju je Čurč še izpovedal, da ni imel namena krasti in da on ni brskal po omarih v Greinerjevi sobi. Orožniki so danes že ponovno zaslišali Albino Schreijev, ki pa odločno taji, da bi ona pisala anonimno pismo. Zanika tudi, da bi bila ona vedela za skrivnost svojega nečaka. Orožniki pa so jo kljub njenemu zanikanju oddali sodišču v Mariboru.

Pred prvo veliko Modno revijo naših obrtnikov in obrtnic

Od 30. t. m. do 5. decembra v Trgovskem domu

V Ameriki je dobilo 45.000 krojačev in čevljarjev zaposlitev, tako da jim je država oddala preskrbo rezevov z oblačili in obutvijo. Vse to finansira država, ki tako skrbi za brezposelne obrtnike in nudi rezevov in brezposelnim res solidno in toplo oblačilo. Američani pravijo: »Nismo tako bogati, da bi mogli za svoje rezeve kupovati ceneno tovarniško konfekcijsko blago.«

Mi še nismo tako daleč. Da bi pa vsaj deloma obnovili vez med obrtnikom in oddajalcem, je »Obrtniško društvo v Ljubljani« seglo po samopomoči. Prva Modna revija v Ljubljani, ki bo od sobote 30. t. m. do 5. decembra v Trgovskem domu, dvakrat dnevno, ob 4. popoldne in pol 9. zvečer, bo Ljubljano povzdignila v naš modni center. Kolikakega pomena je to s strokovnih vidikov, bodo vedeli naši obrtniki oblačilne stroke, posebno podeželski, katerim bo koristila revija, da se bodo na kak način informirali o smernicah sodobne mode in jo prenesli na svoje delo v domače kraje. Doselej kljub vsem svojim visokim kulturnim prireditvam na kaj sličnega nismo mislili. Ljubljana doslej še ni imela prilike videti take revije, kot jo že davno predvajajo z velikim uspehom po vseh večjih centrih.

Po širokopoteznih pripravah, ki se vršijo te dni v Trgovskem domu in v delavnicah naših obrtnikov in obrtnic, bo brez dvoma uspešno prirediteljem, da v polni meri dosežejo svoj namen. Ta kolektivna revija naših obrtnikov bo ostala na vsakoletnem programu v obeh sezonah in bo tako za naše razmere nadomeščala Pariz in druge modne centre, kamor so se morali naši obrtniki direktno obračati po modna navodila. Vsekakor bo vpliv te prve slovenske Modne revije prenešen na vso našo oddaljenejšo periferijo. Kupujoče občinstvo, posebno sedaj, ko vrši svoje nakupe za praznike v naši prestolnici, prav gotovo ne bo opustilo prilike, da poseti to prireditev. Vsem ostalim obrtnikom, ki zdaj stojijo še ob strani, naj bo ta Modna revija vzpodbuda in vzor žive obrtniške zavesti in iniciative, ki jo je treba iz polnega srca pozdraviti in ji želeči ves uspeh.

Proti izkoriščanju sezonskih gradbenih delavcev

Zborovanje sezonskih gradbenih delavcev je v nedeljo ob desetih uri otvoril tajnik Zveze lesnih delavcev g. Niko Bricej, ki je pozdravil navzoče zborovalce nato pa v jedrnatem govoru orisal obupni položaj, v katerem se nahaja sezonsko gradbeno delavstvo.

Za njim je povzel besedo stavbinski delavec Breje Tomaž, ki je navedel zahteve stavbinskega delavstva, in sicer osemurni delavnik, tarifno pogodbo s plačo 5 Din na uro in zakonito brezposelno podporo Javnih borz dela. Pozval je navzoče, naj se oklenejo svoje organizacije po zgledu gradbenih delavcev v ostalih državah, ker le združeni v organizaciji bodo priborili lepšo bodočnost sebi in vsemu delavnemu narodu.

Nato je spregovoril še eden od navzočih stavbinskih delavcev, ki je v kratkih besedah opisal krivično postopanje nekaterih podjetij z gradbenimi delavci.

Po debati, v kateri je tajnik lesnih delavcev Bricej obrazložil delavcem na njihova vprašanja zakon o zaščiti delavcev, nato pa prebral resolucijo, v kateri se organizacija stavb. delavstva obrača na Kralj. banko upravo, naj iz bednostnega fonda nakaže 100.000 Din kot zimsko pomoč najbednejšim stavbinskim delavcem. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Sklenjeno je bilo, da se odpošljejo resolucije tudi na centralno tajništvo delavskih zbornic v Beogradu in na Ujedinjeni radniški savez, v katerih omenjene poziva, naj storijo vse, da se izboljša položaj gradbenega delavstva.

Zborovanje je bilo precej dobro obiskano. Kljub težkim razmeram, v katerih živi večina zborovalcev, so navzoči delavci pokazali naravnost vzorno disciplino in s tem dokazali, da zaslužijo polno svobodo govora in zborovanja.

= Sport =

Petnajst let jugoslovanskega nogometa

Jugoslovanski nogometni savez praznuje te dni petnajstletnico svojega obstoja. Jugoslovanska reprezentanca je igrala v tem času 83 tekem in je od teh zmagala v 35, 40 jih je izgubila, 8 pa jih je ostalo neodločenih. Jugoslavija je zabilala v teh tekmah 181 golov, dobila pa jih je 200. Največkrat je nastopil reprezentativno B. Marjanović, namreč 51, Arzenljević 50, Ivković 52, Tirnanić 40, Premerić 31, Vujadinović 27, po 20krat pa Lechner in Mihelčič. Od 181 golov, ki so jih zabil Jugoslovani, in ki so razdeljeni na 44 strelcev, je dal B. Marjanović 31, Vujadinović 16, Živković 15, Tirnanić in Hitrec po 9, Sekulić 8, Tomašević in Glisović po 7, po 5 Cindrić in Beck itd. Največ reprezentativcev je dal Gradjanski, namreč 27, Hašk in Jugoslavija po 25 BSK 24, Hajduk in Concordia po 17 itd. Igralci BSK so nastopili skupno reprezentativno 158, Jugoslavija 152, Gradjanskega 151, Haška 102, Hajduka 89, Concordie 77-krat itd. Beograjski igralci so igrali skupno reprezentativno 448, zagrebški 251, splitski 89 in subotički 22-krat.

Gospodarstvo

Kako prodaja kmet Cene pridelkov čedalje slabše

V zadnji številki »Kmetovalca« je tajnik Kmetijske družbe Fr. Kofol objavil prav informativen članek o jesenskem vnovčevanju pridelkov. Ker je bil članek napisan še pred 15. t. m., seveda avtor še ne podčrtava poraznih posledic sankcij za našega kmeta, ki se že itak obupno bori za svoj obstanek.

Letošnja jesenska prodaja nekaterih pridelkov, kakor sadja, krompirja in fižola je bila sicer dokaj boljša nego lani, skrajno slabo je pa s prodajo živine in lesa, saj smo vsak dan na slabšem. Cena živine je spet padla, da so celo mesarji ponekod prisiljeni zniževati cene mesa, lesna trgovina je pa sploh ubita. In če nimamo izvoza živine in lesa, lahko smatramo izvoz vseh drugih pridelkov za malo učinkovite injekcije, ki z njimi skušamo podaljšati našemu kmetu življenje. Dokler ni rešeno vprašanje izvoza lesa in živine, so vsa prizadevanja na drugih kmetijskih poljih zaman!

Kar se tiče izvoza živine, so pa temu stanju v veliki meri krive tudi naše notranje razmere. Medtem ko naši sosedje, zlasti Madžari trgujejo in sklepajo pogodbe n. pr. z Nemčijo za 150 milijonov samo za izvoz živine in prašičev, se v naši banovini pehamo za tistih par vagončkov goved, ki jih izvažamo v Avstrijo. Podružnice Kmetijske družbe iz severnih delov banovine izvažajo mesečno po dva vagona živine, da vsaj nekaj nudijo svojim članom.

Vnovčevanja krompirja, ki smo ga letos pridelali precejšnje količine, je nekoliko boljše. V pričetku jeseni je bila cena višja, t. j. od 70 in tudi do 75 para za beli, za pozni rožnik pa celo 90 in še več franko nakladalna postaja. Zanimivo je, da je letos cena poznemu rožniku dokaj višja, nego belemu krompirju, ta preokret je pripisovati dejstvu, da je krompir v južnih krajih države, kjer so večji potrošniki za rožnik, zaradi suše slabo obrodil. Edino obmorski kraj čislajo bolj naš beli krompir.

Opažamo, da je krompir v mnogih naših krajih manj trpežen in močno podržen gnitju. Čeprav se nam obeta povečano pri-

delovanje v južnih krajih države, vendar zasluzi pridelovanje krompirja pri nas največjo pažnjo. V južnih krajih propagirajo pridelovanje krompirja zaradi dosedanjih slabih prehranjevalnih prilik, zato bomo pa morali v planinskih krajih bolj pridelovati semensko blago za južne dežele.

Nekateri silijo sedaj s prodajo krompirja, ker se jim ne drži in zato je trg prenapolnjen. Cena je padla belemu na 60—62, rožniku pa na 80—82 para. Cenaje padla tudi zato, ker se v Zagrebu prodaja mnogo cenejšega blaga iz Srema in Banata. Spomladi bo cena vsaj za semensko blago najbrž spet poskočila.

Tudi fižol je imel precejšnjo ceno, da so ga plačevali celo po 350 Din. Po sankcijah je cena padla na 220—250 za kg. Starega fižola ni nikoder več, a cena je padla novemu, ki ga je tudi vedno manj. Klirin je onemogočil kreditiranje, a likvidnih sredstev ni nikjer. Kmetijska družba je izvozila 92 vagonov fižola, zaradi zaprek in sankcij v Italijo je pa ves izvoz fižola prenehal.

Izvrstna kupčija je bila tudi s sadjem. Jabolka izvažamo z Dolenjskega, zlasti iz Novega mesta in celo iz Bele Krajine v taki meri, kakor še nikdar doslej, prednjačijo pa seveda mariborski okoliši in Slovenske gorice: Pesnica, Ptuj in Murska Sobota ter Konjice in tudi Savinjska dolina. V šmarškem srezu je bil letošnji pridelek pravi blagoslov. Cene so bile zlasti kanadkam dokajšnje in so sedaj dosegle celo 5 Din, ostalim jabolkom je pa cena nižja po sortah in kakovosti. Ker ni sortnega blaga in ker je še nekaj jabolk v trdnih rokah za poznejšo prodajo, je največja težava s kompletiranjem vagonov, ker ni primerne blaga. Zaradi tega je morala Kmetijska družba odpovedati že več naročil. Ljubljanski trg je pa prenasitšen zaradi velikega dovoza iz okolice, saj je ljubljanska okolica letos imela dosti sadja. Cene so primeroma nizke, ker se s sadjem na trgu trguje popolnoma nestrokovno.

Sodobne ceste potrebujemo 270 milijonov za popravila

Vsota se nam sicer na prvi pogled za našo državo zdi zelo visoka, vendar bi pa v primeri z drugimi državami morali to vsoto potrojiti, če bi hoteli imeti ceste v takem redu, kakor drugje.

Prof. ing. Franjo Brozović je o tem imel v Zagrebu predavanje, ki to trditve jasno dokazuje. Mednarodni kongresi za ceste vsako leto razpravljajo v kakem večjem mestu Evrope ali Amerike o zgradbi cest v večjem slogu in v primeri z bogastvom Anglije, Francije, Italije ter Severne Amerike. Ker smo slovanski narodi šele po vojni dobili samostojne države, tudi v tem pogledu še ne moremo hoditi vzporedno s temi velikimi državami že tudi zato, ker so bile naše ceste po vojni skoraj popolnoma neuporabne.

V slovanskih državah ČSR, Poljski, Bolgarski in Jugoslaviji moramo pričeti skoraj splošno, da ceste dovedemo v sklad s sodobnimi potrebami glede na razvoj avtomobilizma. Na lanskem mednarodnem kongresu za ceste v Monakovem je prof. ing. Nestorović iz Varšave predložil ustanovitev slovanskega kongresa za ceste in predlog je bil soglasno sprejet, da je bil poletni že prvi slovanski kongres v Pragi. Na prvem mestu glede cest je Čehoslovaška in mi bi si morali prizadevati, da izkoristimo njene izkušnje. Z zidanjem cest so pričeli na veliko šele pred desetimi leti, ko so predvsem uredili ceste za pospeševanje turizma, zlasti pa so uredili zveze Prage s svetovnimi kopališči v državi. Nato so uredili radialne ceste iz Prage v vseh glavnih smerih skozi vsa država, ker se je pa motorizacija promet v 11 letih od 10.000 vozil zvišala na 150.000 avtomobilov, je državna dotacija za ceste postala premajhna in so osnovali cestni sklad, ki so z njim v desetih letih zgradili 61% državnih cest. Če-

hoslovaška na leto za državne in nedržavne ceste porabi okrog 1 milijardo Din. V Jugoslaviji porabimo za ceste iz državne proračuna 0,9%, namreč 92 milijonov Din. Če vsaka banovina povprečno tej vsoti doda 20 milijonov, porabimo v vsej državi 270 milijonov, torej samo eno tretjino vsote, ki bi jo potrebovali. Ker je pa naša država poldrugokrat večja od bratske Čehoslovaške, bi potrebovali gotovo vsaj 1 milijardo Din, ki jo porabi Čehoslovaška. V resnici je stanje cest glede na avtomobilski promet skrajno bedno. Nismo še pričeli s sistematskim urejanjem naših cest in se šele pripravljamo na to delo, pri tem se pa strokovnjaki boje, da nas razvoj motorizacije ne zadusi.

Delo čeških inženjerjev je kolosalno, saj so modernizirali vse ceste v državi in napravili ogromno kilometrov najmodernejših novih cest, da sedaj popolnoma odgovarjajo potrebam prometa.

Povsod drugod po svetu ceste predstavljajo kulturo in napredek narodov, zato je pa že skrajni čas, da tudi pri nas pričnemo delati, saj je Jugoslavija med 19 evropskimi državami skoraj na zadnjem mestu. V prvi vrsti moramo napraviti delovni načrt za obnovo naših cest glede na avtomobilski promet, nato pa ustvariti cestni for, ki bomo iz njega financirali vso obnovo. Letošnja dela iz fonda za javna dela so prvi začetki in samo kaplja v morje, če del ne bomo nadaljevali. Ti pričetki pa naše inženjerje opozarjajo na proučevanje ureditve naših cest v sodobne ceste.

Z zboljšanjem naših cest bomo dobili močnejšo trgovino in močnejši tujski promet, ob novih cestah nastajajo nove naselbine in tovarne, zato je pa že skrajni čas, da pričnemo z resnim načrtnim delom.

Industrializacija Sovjetske Rusije

V vseh predelih Rusije, zlasti v industrijskih središčih se stalno gradi. Letos se je samo za težko industrijo investiralo 8 in pol milijonov rubljev, saj je Rusija samo letos zgradila 694 novih tovarniških objektov. En del investiranega kapitala se uporablja za dograditev podjetij, ki so se pričela že v prvi petletki. Tako se dovršujejo in razširjajo metalurgične ustanove v Manigotorsku in Kuznjecu, uralski in kramatorski zavod za izdelovanje težkih strojev, stalingrajska in harkovska tovarna traktorjev, berezikovska kemična ustanova, niz velikih električnih central itd.

Letos je bila zgrajena uralska tovarna železniških vagonov, ki more v 1 letu izdelati 54 tisoč vagonov. Prav tako se dokončujejo 4 tovarne za izdelovanje lokomotiv, in to predvsem v Krasnojarsku in v Staljingradu. V zadnjem četrtletju tega leta se je pričela graditi tovarna motorjev v Ufi, ki jih bo izdelala letno 30.000, prav tako bo zgrajena tudi tovarna za mostne konstrukcije. Razširjajo se tovarne za avtomobile v Moskvi in Gorkonu, tovarna traktorjev v Čeljabinsku, luganska tovarna lokomotiv in mnoga druga industrijska podjetja.

V premogovni industriji se letos izkopalo 23,3 milijonov ton premoga, v industriji nafte

se je otvorilo 1292 novih vrelcev, od katerih jih nad 400 obratuje že več kot pol leta. V najkrajšem času bo začela obratovati orska rafinerija nafte, ki bo dala letno 500.000 ton nafte. Velika dela se bodo izvršila tudi v črni metalurgiji. Letošnji načrt predvideva otvoritev 6 visokih peči s kapaciteto od 1,8 milijona ton litine, 34 martinskih peči, veliko število električnih peči, tovarn za cevi in drugih velikih agregatov. Od začetka leta delujeta že dve ogromni visoki peči, vsaka s po 930 kub. metrov itd. Znatno se razširja tudi industrija koksa, gradbeni, kemični in druge vrste težke sovjetske industrije.

Vinska razstava in sejem v Ormožu

Datum razstave in sejma je določen na 18. decembra 1935 z začetkom ob pol 9. uri. Prijave vina za razstavo se sprejemajo vsak dan v pisarni Kletarskega društva v Ormožu. Prijave morajo biti vložene najkasneje do 8. decembra. V pisarni Kletarskega društva so na razpolago posebne prijavnice, katere se na željo dopoljuje tudi po pošti.

Zamisel, prirediti tako razstavo in sejem v Ormožu kot naravnem glavnem tržišču ormoško-ljutomerskih vin, je našel na zelo ugoden odmev, tako pri vinogradnikih kot pri vinskih trgovcih in gostilničarjih. Poleg vinskih trgov-

cev so že dosedaj prijave obisk večje skupine gostilničarjev iz Dravske in Savinjske doline, iz Medjimurja in Prekmurja. Zaprošena je tudi polovična voznina po železnici.

Kupčija z novim vinom je zadnji čas nekoliko oživila pri nespremenjenih cenah, kot smo jih objavili zadnjič. Vina se lepo razvijajo ter bodo ravno v času razstave po večini že godna za pretok ter vsled tega za poskušnjo najbolj primerna.

Gospodarske vesti

== Izvoz žive perutnine v Nemčijo bo zopet dovoljen, ker je Nemčija izjavila, da prevzame vagon z našo živino v vsakem primeru. Če bodo našli na meji samo en kos s kolero ali kugo okužene živine, jo bodo vso poklali. Zaradi tega so stopili v veljavo najstrožji ukrepi glede zanesljivosti porekla, neokuženosti, obične in zdravja živine, ki je namenjena za izvoz.

== Davčne prijave zgradarine za 1936 podaljšane. V zvezi z okrožnico davčnega oddelka št. 69.640/3.1936 od 30. septembra t. m. poročajo, da je finančni minister na predlog davčnega oddelka št. 82.711 od današnjega dne izdal sklep, naj se redni rok za predložitev davčnih prijav zgradarine za leto 1936, ki je v smislu gori naveden okrožnice potekel 14. novembra t. l., podaljša do konca novembra 1935. Zaradi tega teče izredni rok za predložitev davčnih prijav po čl. 4 zakona od 1. do 15. decembra t. l.

== Osnovanje gospodarskega sveta v Romuniji. Romunski listi poročajo, da so priprave osnutka gospodarskega sveta gotove. Ta svet bo užival finančno in upravno avtonomijo in ga bo tvorilo devet članov. Naloga gospodarskega sveta bo zlasti v tem, da bo proučeval zakonske predloge gospodarskega in finančnega značaja in opravljal posvetovalno funkcijo pri sklepanju trgovinskih sporazumov in pogodb.

== Češkoslovaški izvoz piva je dosegel v oktobru skupno 5927 hl v vrednosti 111 milijona Kč. V prvih desetih mesecih letošnjega leta je znašal izvoz piva 61.756 hl, nasproti 60.086 hl lanskega leta.

== Nove telefonske imenike za ljubljansko direkcijo, kakor tudi za druge direkcije in vso državo bo izdalo Jugoslovansko novinarsko združenje. Organizacijo je udruženje poverilo tov. Milanu Čulafiću, dopisniku »Vremena« v Ljubljani. Oglase je treba oddati do 15. decembra t. l. Ker ne bo mogoče posetiti vseh interesentov, ki želijo oglasiti v imeniku, naj se zato pisмено obrnejo na naslov tov. Čulafića, Kolodvorska ulica 22, Ljubljana. Oglaševanje v telefonskem imeniku ima velik pomen za vse gospodarske kroge. Zato oglaševanje v njem najtopleje priporočamo. Novost v novem imeniku so zlasti adresariji za advokate, zdravnike, novinarje in podobne poklice, za katere trgovska reklama ni primerna.

== Nemčija kupuje romunske svinje. Nemčija in Romunija sta sklenili dogovor o večji dobavi svinj. Po tem dogovoru bo Nemčija nakupila 20.000 romunskih svinj.

== Klirinške nakaznice za Nemčijo. Verjetno je, da bo te dni začelo na zagrebški borzi trgovanje z nakaznicami na Berlin po vzoru klirinških nakaznic iz Italije, ki so bile sedaj zaradi sankcij ukinjene. Naši izvozniki bodo mogli kriti svoje fakture 50% z gotovino in 50% s klirinškimi nakaznicami.

== Avstrijski lesni izvoz. V oktobru je Avstrija skupno izvozila 8619 vagonov lesa, od tega odpade 4326 vagonov na gradbeni les. Gradbenega lesa je izvozila v Nemčijo 198 vagonov, v Italijo 2600, v Švico 111, v Madjarsko 1039 in v Francijo 185 vagonov. Okroglega lesa pa 1009 vagonov v Nemčijo, v Italijo 211, v Švico 214, v Madjarsko pa 659.

== Italijansko-češkoslovaški trgovinski odnosi. Rimska »Tribuna« objavlja obsežen članek o trgovinskih odnosih z Italijo in ČSR. V članku ugotavlja, da znaša trgovinski promet med obema državama do 200 milijonov lir in se običajno zaključuje z velikim aktivnim saldom za ČSR.

Imate
kaj prodati, kupiti
službe
iskati, ponujati
posojila
zaposeliti, posredovati
stanovanja
iskati, oddajati
potrebujete
brano, oblatila,
knjige, pouk, razvedrila itd. vse
dobite
potom najcenejših
„Malih oglasov“
v „Glasu naroda“

Kupujte domače blago:

Litopon „Titanik“
orig. 30%-no blago, odporno proti svetlobi

Cinkovo belilo „Briljant“
zlati, srebrni, beli, zeleni, rdeči in sivi pečat

Svinčeni minij „Rubin“
z garant. 30—32% superoksida, oziroma 90—92% ortoplumbata

Blanc fix
v prahu in pastji,
ki je najmanj enakovredno najboljšim inozemskim znamkam.

2'45, Bukarešta 2'50, Helsingfors 6'73, Buenos Aires 0'84625.

VREDNOSTNI PAPIRI

Zagreb, 25. nov. 7% invest. pos. 77—79, Voj. škoda 354—358—358, 4% agr. obv. 43 den., 7% Blerovo pos. 70—71, 8% Blerovo pos. 80—81, 6% beglučke obv. 60—61, Agrarna priv. banka 6025 den., Dunaj-Zagreb 869—879—874, Dunaj-Beograd 875'39—865'39, Grčija-Zagreb 29'65—30'35—30, Grčija-Beograd 30'60—29'90, Priv. klir. London-Zagreb 251'93—253'53—252'73, Priv. klir. London-Beograd 250'80—249'20, Priv. klir. Madrid-Zagreb 615—625—620, Priv. klir. Madrid-Beograd 620 povpr., Trboveljska 105 bl., Privatni klir. Berlin-Zagreb 15'1250—15'3250—15'2250, Sefer Osjek 120 den., 6% dalm. agr. 58'50—60.

BLAGOVNO TRŽIŠČE

Novi Sad, 25. novembra. Pšenica: Bačka 161—166, bačka, ladja Tisa in Begej 174—176, slavonska 162—164, sremka 164—166, banaška 162—166, Oves: neizpremenjen. Rž ne notira. Ječmen neizpremenjen. Koruza: Bačka in sremka 97—99, banaška 96—98, Moka: Bačka in banaška Og. Og. 237'50—262'50, št. 2 217'50—242'50, št. 5 197'50—222'50, št. 6 177'50—202'50, št. 7 142'50—162'50, št. 8 107'50—112'50. Fižol in otrobi neizpremenjeni. Tendence čvrsta. Premet srednji.

Sokolstvo

Proslava 1. decembra

Sokolska župa Ljubljana opozarja vse bratske edince, naj v smislu že prejete okrožnice in razpisa Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije prirede čim svečanejšo proslavo državnega in sokolskega praznika 1. decembra.

Za Ljubljano priredi po sklepu meddruštvenega odbora in po odredbi SSKJ skupno proslavo Sokolska župa Ljubljana. Proslava bo v telovadnici Narodnega doma na predvečer državnega in sokolskega praznika, t. j. v soboto 30. t. m. ob 20. Udeležba v civilni obleki s sokolskim znakom. Bratska društva naj prinesejo k proslavi žanske in naraščajske prapore. Točen spored slavnosti bo župa razposlala vsem edincem in objavila v dnevnem časopisu. Župni prosvetni odbor končno opozarja bratske edince, naj v smislu savezne okrožnice, objavljene v »Sokol. Glasniku« z dne 15. t. m. prirede primerna predavanja o Filipu Višnjicu, velikem narodnem pesniku guslarju, čigar 100letnica smrti se s hvaležnostjo spominja ves naš narod. Ob priliki proslav 1. decembra naj se društva s primernim nagovorom spominijo tudi 100 letnice ilirskega pokreta. Primerna snov za ilirsko proslavo je objavljena v zadnji številki »Sokolske Prosvete«. Vse bratske edince naj o proslavah pošljejo kratka poročila Sokolski župi Ljubljana, prosvetni odbor. Zdravo!

Sokolska župa Ljubljana.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par. za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

SOSTANOVALCA v lepo, snažno sobo v centru mesta, z ali brez zajtrka, iščem. Naslov v upravi lista.

OPREMLJENO SOBICO oddam takoj ali pozneje mirni gospodini. Naslov v upravi »Glasa naroda«.

KISLO ZELJE, REPO, sarmo, prvovrstno po brezkonkurenčni ceni, vsako množino, dobavlja Homan, Sv. Petra cesta št. 81, tel. 3539.

4 STUDENTJE iščejo pri dobri družini sobo opremljeno po možnosti s 4 posteljami za 10. decembra. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Soba«.

DIJAKU-NIZJESOLCU nudim ceneno stanovanje z zajtrkom in event. pomoč pri učenju. Cena po dogovoru. Ljubljana, Rožna ulica 7/I.

VEČJA ZAVAROVALNICA išče zastopnike v vseh krajih Slovenije. Ponudbe pod »Zavarovalnica« na oglasni oddelek lista.

ZA MARIBOR IN PTUJ išče zastopnika zavarovalnica v Ljubljani. Ponudbe pod »Stalnost« na oglasni oddelek tega lista.

Preieli smo:**Obupen klic hišnih najemnikov**

Stanovanjski problem je eden izmed najnujnejših, a obenem najkočljivejših problemov zadnjega časa. Polnih dvajset let se že vleče kakor morska kača, razburja razvnete duhove na tej in na oni strani, se venomer rešuje in popravlja... Toda ostal je še do danes na mrtvi točki in se ne premakne z mesta, najemnike pa še vedno globoko reže v meso.

Drugi, naprednejši narodi so se znali pravočasno lotiti tega perečega vprašanja, pri nas so ga pa pod pritiskom »razmer« rešili le polovičarsko, kar se pravi: eni, gospodarstvo jačji stranki so dali popolno svobodo, da so s tem drugo, šibkejšo pritisnili ob zid. Izgleda, da se ga danes ne upa načeti nobena oblast, dasiravno vpije kot mogočen klic po remeduri. Kaže se, da ga bomo morali kar najresneje proučiti in končno izvesti najemniki sami.

Imeli smo sicer nekaj let stanovanjsko zaščito, ki smo jo prezgodaj izgubili ali pa, če smo pravični, bila nam je odvzeta, dasiravno smo na vso moč protestirali. Posledice tega so se kaj kmalu pokazale, saj hišni lastniki kar niso vedeli, kako bi se čimprej in v koliki meri bi se naj okoristili z novim položajem. Vzdignili so mesečno stanarino nad zlato pariteto. Tako so računali svoječasne krone za zlato, to je najmanj 11krat več kakor pred vojno. Mnogi so šli še daleko preko zlote valute, kajti razvada dvigovanja najemnin se je silno razpasla in jim prinašala obilne sadove. Šle so cene vseprek navzgor in še dandanašnji dobiš v Ljubljani komaj najprimitivnejšo luknjo pod 300 Din.

Čimdalje izraziteje se kažejo nedostaki, ker smo prav zadnje dneve prišli na nepremagljive zapreke. Krivi smo si teh kaotičnih stanovanjskih razmer nekoliko sami. Pa zakaj? Ker so se našli ljudje, ki so preplačevali in tako dražili stanovanja ter lokale v škodo sebi in drugim. Danes se vse to kruto masčuje, in marsikdo se je že sam trkal po prsih in obtoževal, kako kvarno sta vplivala tista grda »fovšarija« in živalski egoizem. Kaj takega ne bi smel storiti človek, ki ima le trohico srčne kulture do svojega bližnjega.

Zadnji selilni termin, november je za nami. Stanovanjski problem je ostal nedotaknjen. Skoro ničesar bistvenega ne mo-

remo beležiti kakor da je en gospodar svojim najemnikom velikodušno znižal najemnine za 10 odstotkov, o drugem smo slišali, da je znižal strankam po 10 Din mesečno. Nekaj hišnih gospodarjev še premišluje, večina se zoperstavlja ali izgovarja na hude davke. Vse skupaj komaj odtehta razmerje 5:95. Kakor je videti, iz te moke ne bo gosti kruha. Kje je socialnost, kje pravičnost? Skoro noben hišni lastnik ne kaže pravega razumevanja in vendar se da še tako skeleče vprašanje rešiti v obojestransko zadovoljnost.

Z redukcijo plač uradnikom in upokojencem, ki so morali utrpeti od 100 in celo do 1000 Din mesečnih odtegljajev, smo zašli najemniki v kritično fazo, ko se je treba slehernemu poštenemu in človeški družbi koristnemu članu zavedati, kako si bo mogel spraviti v sklad izdatke z dohodki. Oglejmo si par primerov!

Uradnik z dvema, še v šolo idočima sinovoma mi toži, da ga je redukcija plač z ženo vred, ki je upokojena, prizadela skoro za 700 Din. Mož je doslej živel v urejenih razmerah. Sedaj si ne ve pomagati. Najbolj ga tlačijo pretirana cena stanovanja.

Drugi, poduradnik s 4 še nedoraslimi otroci, jadicuje, da je prikrajšan za 400 dinarjev. Omejiti se ne more nikakor drugje, kakor le pri stanovanju. Iskati bo moral drugega, toda polovico cenejšega, samo da bo pod streho.

Tretji, državni služitelj po poklicu, a že upokojen, pridiguje, da ga po 70. letih obtežujejo štiri prazne stene predragega stanovanja.

In tako dalje... To gre v stotine, v tisoče primerov. Pomislimo! Ali ni to krivica, nesocialnost današnje dobe, ko smo pod božjim soncem vsi enaki. Koliko je takih primerov, ki jasno in prepričevalno osvetljujejo vso pezo stanovanjske neprimerne višine. Ali ne vpije to do neba, ali ne diši to po povojnih verižnikih, ki jih imamo v žalostnem spominu še vsi.

Prav te dni smo tudi čuli, da se nam obetajo še nova presenečenja in nova razočaranja.

V naslednjem članku hočem navesti nekaj poučnih nasvetov, kako naj se to vprašanje povoljno reši, morebiti celo z vsemi dopustnimi in legalnimi sredstvi. X.

Eno izmed »mrtvih žrtev krvavih demonstracij proti Angležem v Kairu neso na pokopališče. Krsto po pokrili z egiptsko nacionalno zastavo, ki je zelena s polumesečem in tremi zvezdami.

fino je znal občevati v visoki družbi, tako da ni nihče dvomil v njegov doktorski naslov. Ti uspehi so nenavadno dvignili njegov ponos in seveda tudi ugled. Polagoma je postal tako samozavesten, da je na trgovskem sodišču vložil vlogo, naj v trgovski register vnesejo njegovo ime z novim naslovom. S tem novim naslovom je mladi gospod postal družabnik očeta. K prošnji za vpis v trgovinski register je priložil tu-

di notarsko legalizirani prepis svoje doktorske diplome.

Eden izmed trgovskih konkurentov pa je opozoril trgovsko sodišče in policijo na tega novega doktorja. Ko so hoteli na trgovskem sodišču pregledati dotični akt, so morali v veliko začudenje ugotoviti, da je na čuden način izginilo vprav tisto notarsko legalizirano potrdilo o doktorski diplomi. Ker je med tem časom Pavel Müller dal svoje ime kot družabnik firme izbrisati iz knjig, seveda trgovsko sodišče te zadeve ni obravnavalo. Slučaj pa je začel zasledovati in preiskovati policija, in je tozadevno ugotovila, da »Filotehnična univerza« v Belgiji sploh ni nikakršen zavod, temveč sleparsko podjetje, ki je trgovalo z doktorskimi in podobnimi univerzitetnimi naslovi. V Avstriji pa naslov doktorja ni zakonito zaščiteno, vsled tega so si morali pomagati s tako zvanim »Prügelpatentem« (uredbo iz leta 1850.), da so lahko častihlepnemu Pavlu Müllerju prepovedali nositi belgijski doktorski naslov.

Gabrovski stiskači

Imenitno je bolgarsko mestece Gabrovo, kjer so prebivalci taki stiskači, da so škoti v primeri z njimi največji zapravljevalci. Da prihranijo pozimi luč, so se Gabrovčani naučili pisave za slepe, a kadar gredo na svoj sijajni ples, njih žene majejo z glavami, da se ne obrabijo pahljaje. Pozimi so tudi že porezali repove mačkom in psom, da ne bi uhajalo preveč gorkote skozi vrata. Tam še nimajo takšnih, temveč nekaj starih kočij. Toda fijakerji niso zaslužili niti stotinke, ker so varčni Gabrovčani vendar ne vozijo. Doslej so gabrovski fijakerji računali za kilometer 2 leva. Zaradi obupnih razmer so zadnjič tarifo znižali na 1 lev in Gabrovčani so takoj sklicali velik protestni shod, kjer so soglasno sklenili, da morajo fijakerji znižanje preklicati. Doslej je namreč vsak Gabrovčan s hojo prištel dva leva, odslej bo pa samo en lev. Tako zapravljanje se pa v Gabrovu ne spodobi!

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

„Belgijski doktorati“ še vedno aktualni**Kako je bogat Dunajčan postal doktor**

Na Dunaju se je te dni primeril slučaj, ki spominja na nekdanje afere o kupovanju doktorskih in inženjskih naslovov v Belgiji. Pavel Müller, sin iz dobre rodbine, je le z veliko težavo zdelal gimnazijo in nato vstopil v trgovino svojega očeta. V tem položaju je kaj kmalu navezal visoke družabne in trgovske stike. Vendar pa mu je delo hudo neprijetno, da ni imel nobenega blestečega in odličnega naslova. Fant pa si

je znal pomagati. Odpotoval je v Belgijo in si na znani »Filotehnični univerzi« pridobil diplomu in naslov doktorja. Na tej znani »Filotehnični univerzi« se je dalo namreč že prejšnje čase za ne bogve kako velik prispevek kupiti blesteči naslov. Pavel Müller se je samozavestno vrnil na Dunaj. Iz razumljivega vzroka se je izogibal vsakršnim pravnim razgovorom, toda s svojim nastopom je vzbujal odličen dojem in

Duff Cooper, novi minister za vojsko in mornarico Velike Britanije

Idealno moštvo črnih, na katere se vratar lahko docela zanese.

43

— Ako se le ne trudite zaman, gospod Cowell, je mrko odvrnil tovarnar. Zdi se mi, da so nagibi, ki so vas tedaj silili k zanimanju za iznajdbo morda med tem precej splahneli. Vsaj jaz ne vidim povoda za kak poseben interes.

— Kot pameten gospodarstvenik mi boste priznali, gospod Larsen, da ima vsak človek navado in pravico, gledati svet z lastnimi očmi.

— Tega ne osporavam. Čutim se le dolžnega opozoriti na vse, kar bi lahko zbistrilo pogled.

— Mislim, da bi več jasnosti kakor taka opozorila prinesla v stvar vaša izjava, kaj in kako je z gospodično Inge.

— Ali se morda ženite, gospod Cowell? V vaših letih to sicer ni vsakdanje, vendar v naših časih menda tudi ne bi bilo nemogoče.

— Duhovitost in dovtip si lahko prihranite, je ostal Cowell resen in je venomer spremljal tovarnarja z očmi. — Utegne se vam zgoditi, da boste še obojega močno potrebn.

— Če želite z menoj govoriti v takem tonu, gospod Cowell, potem vam moram samo izjaviti, da vam nimam kaj povedati.

Kakor je izrekel, je vstal in se hladno naklonil.

Cowell je moral razumeti, da za zdaj nima ničesar več iskati v tej hiši. Jezno se je vgriznil v ustnice in se poslovil.

Kakor je ugibal, dolgo ni vedel, kam naj se obrne. Zdelo se mu je, da je izčrpal že vse vire in da mu bo končno stvar ostala nepojasnjena. Brez prave volje se je napotil vnovič v atašejevo stanovanje, kjer se je zvesti sluga pravkar odpravljal za vrnitev v domovino. Cowell se je na moč potrudil in je bil prijazen in sladak, da se mu sluga niti ni mogel navediti. Izpraševal ga je o najmanjših podrobnostih, o najbolj neznatnih polkovnikovih navadah in razvadah, o vsem, čemur ni nikdar posvečal posebne pažnje. Zelel je vedeti, kdo je prihajal v hišo, v kakšnem času je bilo največ obiskov in kako dolgo so ostajali pri atašeju. Hvalil je polkovnikovo močanstvo, njegovo vojaško poštenost in širokogrudnost, ki da so najlepše lastnosti vsakega pravega Nemca. Temu načinu osvojevanja je sluga podlegel v znatno večji meri kakor denarju. Zaupal je torej gospodu Cowellu, da je bila zadnje dni pred smrtjo gospa Reedelandova skoraj vsak dan in včasih celo po večkrat na dan pri atašeju in da sta ostajala po več ur sama v kabinetu. Podrobno je tudi opisal, kako je prišla zadnji dan in kako je opazil, ko jo je spremljal v sobo, tamkaj neznanu žensko, podobno gospodični Inge. Prvi hip je mislil, da je res ona, ko pa je potem še nekajkrat pokukal v kabinet, bi moral skoraj reči, da ni bila Inge. To pa seveda tudi zato, ker Inge nikdar ni prihajala k atašeju sama, a če je že kdaj s kom prišla, se je dala pošteno javiti, kakor se ljudem spodobi. Ta ženska pa je prišla v kabinet na način, ki ga sluga še danes ne razume. Ves čas je sedel v predsobi in žive duše ni bilo od nikoder,

ki je ne bi bil opazil. Glavo si da vzeti za to, da skozi ta vrata ni mogla priti k polkovniku, drugih vrat pa v kabinetu ni bilo.

Cowell je bil med slugovim pripovedovanjem čedalje bolj nestrpen, nervozno je našel cigareto za cigareto in nazadnje hlastnil:

— Ali ste morda slišali, kaj je vaš gospod govoril z neznanko?

Sluga se je malo obotavljal, nazadnje pa je le priznal, da se mu je zdel gospod kakor nekoliko vinjen, tako čudno se je vedel. Na Cowellovo vprašanje, če je slišal med pogovorom kdaj besedo »demon«, je sluga naglo priklimal, češ, da je gospod večkrat in z veliko strastjo ponovil to besedo, ki je po njegovem mnenju morala vsekakor precej užaliti gospo Reedelandovo. Ta je namreč nenadoma odšla in je stopala na moč užaljena skozi predsobo. Kmalu za njo sta prišla dva gospoda. Odkod sta bila, tega ni vedel povedati. Govorila sta gladko nemško in je bilo videti, da sta gospoda polkovnika dobro poznala. Ostala sta le kratek čas v kabinetu. Na vprašanje, če je bila takrat tujka še pri atašeju, sluga ni vedel dati pojasnila. Skomignil je samo z rameni in dejal, da je izginila na enako skrivnostni način kakor je bila prišla. Ko sta gospoda odhajala, je še pogledal v kabinet, toda polkovnik je bil tako razburjen, da si ga ni upal nadlegovati niti z besedico. Videl je samo, da ima po mizi razmetane neke papirje in da nekaj jezno stiska v roki. Ako bi bil takrat slutil, da je tisto nevarno orožje, s katerim si hoče vzeti življenje, bi mu bil ta korak na vsak način onemogočil.